

í sekt til landssjóðs fyrir framantalin meiðandi ummæli, og þykir sektin hæfilega ákveðin 50 krónur, eða til vara 15 daga einfalt fangelsi. Framantalin meiðandi ummæli um áfrýjandann ber að dæma dauð og ómerk. Í málskostnað greiði stefnda áfrýjanda 30 krónur.

Því dæmist rétt vera:

Stefnda Sigurlaug Benjamínsdóttir greiði í sekt til landssjóðs 50 krónur eða sæti einföldu fangelsi í 15 daga, ef sektin er eigi öll greidd innan ákveðins tíma. Framangreind meiðandi orð og ummæli eiga að vera dauð og ómerk. Stefnda greiði áfrýjanda Halldóri prófasti Bjarnarsyni í málskostnað fyrir báðum réttum 30 krónur.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 8 vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Nr. 39/1899:

Halldór Bjarnarson
gegn

Halldóri Sigurðssyni.

D ó m u r :

Mál þetta er í héraði höfðað af áfrýjanda Halldóri prófasti Bjarnarsyni á Presthólum gegn stefnda Halldóri bónda Sigurðssyni á Valþjófsstöðum í Þingeyjarsýslu út af meiðyrðum um hann í yfirlýsingu eða vottorði, er stefndi og

nokkrir menn aðrir hafa ritað nafn sitt undir og fengið Einari Einarssyni nokkrum, er síðan lét prenta vottorðið aftan við ritling, er hann gaf út árið 1897, og sem nefndist »Svar til herra biskups Hallgríms Sveinssonar«. Var málið dæmt í aukarétti Þingeyjarsýslu 25. nóv. 1898 þannig, að stefndi skyldi greiða í sekt til landssjóðs 25 kr. eða til vara sæta einföldu fangelsi í 7 daga. Svo skyldu flest hin átöldu ummæli vera dauð og ómerk og stefndi greiða áfrýjanda í málskostnað 20 krónur.

Dómi þessum hefir áfrýjandinn skotið til yfirdómsins með stefnu dags. 12. ágúst f. á., og hefir hann krafist þess fyrir yfirdóminum að héraðsdómurinn verði felldur úr gildi, að hin meiðandi og óvirðandi ummæli í vottorðinu verði dæmd dauð og ómerk og að stefndi verði dæmdur í laganna þyngstu hegningu og í allan af málinu leiðandi kostnað að skaðlausu. Stefndi hefir aftur á móti krafist þess, að hann verði dæmdur sýkn í máli þessu og að málskostnaður verði látinn niður falla, en til vara, að héraðsdómurinn verði staðfestur.

Orð þau sem átalín eru í umgetnu vottorði eru þessi:

»Að vér álitum frammistöðu Halldórs prófasts Bjarnarsonar á Presthólum í kirkju sinni mjög ófullkomna og óprestlega í alla staði: til dæmis hafa oss fundist ræður hans óviðunandi lélegar, og ofan á þetta hefir bætst, að framburðurinn . . . er sundurslitinn og mjög óáheyrilegur, og svo

lágur að varla heyrir um alla kirkjuna. Enda var svo, að á meðan vér létum svo lítið, að koma í kirkju til að hlýða á ræður hans, ef ræður skyldi kalla, að það var oss meir til leiðinda og skapraunar, en til ánægju og uppbyggingar. Af þessu og öðru fleiru leiðir, að nú er svo komið, og hefir verið síðastliðið ár, að enginn af oss sóknarmönnum, að undanskildum fáeinum mannhæðum, hafa viljað koma í kirkju til að hlusta á lestur hans orða, eða þiggja neina prestsþjónustu af honum«.

»Til sóknarnefndar hefir ekki verið kosið í síðastliðin 2 ár og enginn safnaðarfundur verið haldinn jafnlengi«.

»Þá er ekkert við hana (kirkjuna) gjört, jafnvel þó hún eigi mikið fé«.

»Að oss hefir reynst hann vera bæði ágjarn, óskilvís, þrætugjarn, yfirgangssamur og ósanngjarn og svo óheill, að vér viljum ekkert við hann eiga. Og til frekari skýringar um breytni prófastsins skulum vér geta þess, að fyrir rúmlega 2 árum síðan hefir hann verið kærður fyrir gripdeildir, ef ekki þjófnað, og eftir því sem oss er frekast kunnugt um það mál, þá er það fullkomin sannfæring vor, að hann sé þar sannur að sök«.

»Eftir þessu sem að framan er sagt og jafnvel fleiru, getum vér ekki dulist þess: að vér álitum það vera ósamboðið öllu kristilegu trúarlífi, og jafnvel hneykslanlegt að líða slíkan mann sem Halldór prófast Bjarnarson í prestlegri stöðu, og

vildum vér því fegnir mega losast við hann sem allra fyrst.

Stefndi hefir kannast við að hafa ritað nafn sitt undir framangreint vottorð til þess að fyrgreindur Einar Einarsson fengi það í hendur til frjálsra afnota, og þó að honum eigi verði gefin beint sök á því að vottorðið var birt á prenti, verður hann þó að bera ábyrgð á ummælum þeim er í vottorðinu standa, að svo miklu leyti sem ummælin álitast meiðandi.

Það sem sagt er í vottorðinu um prestlega framkomu áfrýjanda er svo niðrandi, að ef það væri satt, hlyti það að rýra mannorð áfrýjanda; en stefndi hefir eigi sannað, að ummælin séu á rökum byggð. Að því er hin önnur átöldu ummæli snertir, þá verður því að vísu eigi neitað, að áfrýjandi við einstök tækifæri virðist hafa sýnt nokkru meiri fégirnd og nokkru meiri tregðu við að borga réttmætar skuldir, en góðu hófi gegnir, en það heimilar þó eigi stefnda að lýsa áfrýjanda ágjarnan og óskilvísan. Orðin: »Til sóknarnefndar . . . jafnlengi« og »þá er . . . ekkert mikið fé« eru eigi ærumeiðandi fyrir áfrýjanda. Að öðru leyti fela hin átöldu ummæli í sér sumpart adróttun um að áfrýjandi hafi framið verk, sem mundu gjöra hann óverðugan virðingar samþegna hans, sumpart annan áburð, er hlyti að skerða virðingu hans, en stefndi hefir eigi með sannanatilraunum sínum fundið þessum orðum sínum stað. Það verður því að dæma stefnda samkvæmt 217. og 219. gr. almennra hegningarlaga 25. júní 1869 í

sekt til landssjóðs fyrir framantalin meiðandi ummæli, og þykir sektin hæfilega ákveðin 50 krónur eða til vara 15 daga einfalt fangelsi. Framantalin meiðandi ummæli um áfrýjandann ber að dæma dauð og ómerk. Í málskostnað greiði stefndi áfrýjanda 30 krónur.

Þvi dæmist rétt vera:

Stefndi Halldór Sigurðsson greiði í sekt til landssjóðs 50 kr. eða sæti einföldu fangelsi í 15 daga, ef sektin er eigi öll greidd innan ákveðins tíma. Framangreind meiðandi orð og ummæli eiga að vera dauð og ómerk. Stefndi greiði áfrýjanda Halldóri prófasti Bjarnarsyni í málskostnað fyrir báðum réttum 30 krónur.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 8 vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Mánudaginn 26. febrúarmánaðar.

Nr. 4/1900:

Hið opinbera
gegn

Runólfi Péturssyni.

D ó m u r:

Með dómi lögregluréttar Reykjavíkurkaupstaðar, uppkveðnum 15. desbr. f. á., var hinn kærði Runólfur kaupmaður Pétursson í Reykjavík dæmdur fyrir brot gegn lögum um veitingu og